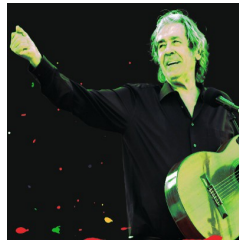

Història de la Literatura Cantada. Paco Ibáñez “Despierte el alma”

Objectius

- Fomentar la literatura a través de la música i l'expressió oral i desenvolupar el gust per la lectura a través de les audicions.
- Propiciar l'oralitat i la memòria en les activitats proposades així com l'expressió d'emocions, coneixements i arguments a l'entorn dels temes de les cançons.
- Utilitzar les noves tecnologies per tractar els textos, documentar les obres i els autors i relacionar els textos literaris amb l'entorn.
- Relacionar el text literari amb el seu entorn històric i aplicar-lo a la nostra realitat contemporània.

Descripció de la proposta

El projecte dirigit pel Dr. Antoni Rossell de la Universitat Autònoma de Barcelona pretén crear una història de la literatura hispànica (castellà, català, francès) cantada a partir dels poemes de tots els temps interpretats per Paco Ibáñez. La idea és arribar al text a partir de l'audició de les cançons i treballar en la dimensió literària a partir de l'expressió oral i escrita, tot donant prioritat a l'oralitat, l'emoció i la memòria, amb seqüències didàctiques que afavoreixin els diferents tipus d'aprenentatge de les intel·ligències múltiples i garantint la diversitat de l'aula amb l'accés, per exemple, a les cançons presentades en llenguatge de signes. Es treballa amb els eixos “oralitat”, “memòria” i “música”.

Es divideix en tres propostes: “*Lobito bueno*” (primària), “*A galopar*” (secundària) i “*Despierte el alma*” (batxillerat). Aquest recorregut hauria de donar pas a nous itineraris d'altres cantautors que hagin dut a la música la poesia dels nostres autors.

“*Despierte el alma*” és el bloc format per deu poemes dels segles XIX i XX connectats amb el currículum de la matèria de literatura castellana. Es reflexiona sobre l'ús de la llengua, el llenguatge literari i l'artístic.

Aspectes didàctics i metodològics

Les deu unitats de batxillerat es poden desenvolupar en el marc de la matèria obligatòria de castellà repartides entre primer i segon, cinc per curs, o bé intensivament a la matèria de literatura castellana de modalitat. Cada unitat té un tractament extens que es pot desplegar aproximadament en cinc o sis sessions (és a dir, un poema per setmana) o reduir-se segons convingui. Convé, però, recordar que sempre s'ha d'iniciar l'activitat amb l'audició de la cançó, que es pot anar repetint a mesura que es treballin diferents aspectes del contingut o de la música. Les diverses propostes tenen present el contingut curricular d'altres matèries com és ara Història o Cultura audiovisual.

Hi ha possibilitat d'ajustar els materials a la diversitat. La web “A flor de tiempo” (<http://www.aflordetiempo.com/>) ofereix la transcripció de les cançons en llenguatge de signes i el nostre projecte presenta evidències i produccions d'una escola d'educació especial com a exemple.

El treball de totes o algunes d'aquestes unitats didàctiques pot concloure en un producte final (festa literària de final de curs, obra de teatre amb cançons, enregistraments i produccions audiovisuals, treball de recerca de batxillerat...), algun exemple dels quals es podrà trobar en l'apartat destinat al professorat. Aquest producte final pot comportar la participació de tota l'escola i s'emmarca en una activitat de projecció exterior.

L'activitat s'avalua en la matèria de literatura castellana o en la matèria comuna de castellà. Comportarà la realització de les activitats i la redacció de textos de diverses tipologies textu- als.

Recursos emprats

L'alumnat podrà disposar de les versions de les músiques a través de la web oficial de Paco Ibáñez “A Flor de Tiempo” o per mitjà del material present a youtube que és indexat en un annex ofert al professorat. A l'aula s'haurà de disposar del material adequat per escoltar les entrevistes i cançons de Paco Ibáñez.

Per al professorat:

- Annex links youtube
- Guió contingut activitats poemes
- Antologia dels poemes seleccionats
- Document Currículum Llengües
- Articles sobre oralitat i música
- Selecció d'evidències o mostra de productes finals

Per a l'alumnat:

- Unitats didàctiques
- Carta als lectors

El professorat pot decidir penjar en un moodle o en un bloc o format alternatiu totes les unitats didàctiques del seu nivell amb informació complementària de què ja pugui disposar; per exemple, per als poemes de secundària, escollits amb criteri d'història de la literatura, l'especialista

en el tema hi pot afegir la matèria pròpia del seu camp: biografies d'autors, període històric, corrents estètics...

El nom dels autors de cada unitat didàctica figura a la capçalera dels documents i ha de ser visible en l'ús que se'n faci.

Continguts, competències i processos que es treballen de forma destacada

El projecte desenvolupa la Competència comunicativa, la Competència en gestió i tractament de la informació, la competència en recerca, la Competència digital, la Competència personal i interpersonal i la Competència en el coneixement i interacció amb el món, pel fet que el caràcter de la proposta és transversal i atén les intel·ligències múltiples de manera especial, a banda de reforçar la connexió amb els continguts apresos a la secundària en la proposta "A galopar".

Alumnat a qui s'adreça especialment

"Despierte el alma" s'adreça als alumnes de primer i segon de batxillerat que cursin Literatura castellana. Literatura universal o la matèria comuna de castellà. Els coneixements aplicats formen part del currículum i poden ser adaptats a les necessitats específiques de cada grup classe.

Interdisciplinarietat, transversalitat, relacions amb l'entorn

Llengua castellana, literatura castellana i universal, música, visual i plàstica, ciències socials i tutoria.

Documents adjunts

Material per al professorat.

- Descripció del projecte
- Mapa conceptual de la idea general
- Article del Dr. Antoni Rossell sobre la literatura i la música en l'obra de Paco Ibáñez
- Antologia dels poemes
- Instruccions per entrar a la web "A flor de tiempo" de Paco Ibáñez

Material de treball per a l'alumnat.

- Deu unitats didàctiques per a secundària.
- Graella historico-literària dels poemes escollits

Autoria

Susanna Rafart Corominas del Centre de Recursos Pedagògics del Prat de Llobregat, María Elena García de l'institut Júlia Minguell de Badalona i el grup de treball "Història de la literatura cantada" de l'Institut Baldiri Guilera del Prat de Llobregat. Formen el grup els professors Is-

abel Núñez, Ascensión Lamora, Rosa Larrocha, Alfonso Alegre.

